

En utmaning för strokevården att uppmärksamma de anhöriga

Stroke får självklara konsekvenser för den som drabbas men också för de anhöriga. Det säger Lennarth Johansson som arbetar med anhörigfrågor på Socialstyrelsen och dessutom har skrivit en bok i ämnet – Anhörig i nöd och lust.

- Det saknas fortfarande en insikt om att när en person drabbas av sjukdom, olyckshändelse eller vad det kan vara, där man från ena dagen till den andra kan drabbas både som anhörig och drabbad kan hamna i en helt ny livssituation. Och att det får självklara konsekvenser för de anhöriga det återstår fortfarande att slå fast och göra klart med vidare adress till de som gör det inom vård och omsorg.
- Man pratar väldigt mycket om individ- och patientcentrerad vård. Det är inget fel i det, men ingen människa är en ö och man måste förstå att det som har inträffat får stora konsekvenser för de anhöriga. Det finns till och med forskning som rapporterar om att de tycker det är jobbigare än patienten själv. Det får konsekvenser för hälsan hos anhöriga, socialt och när det gäller förutsättningarna att förvärvsarbeta.
- Här tycker jag att det finns en stor utmaning för strokevården i Sverige både att lägga fast vad som borde gälla som utgångspunkter för vården av strokedrabbade men också vad som borde vara självklart när det gäller stödet till de anhöriga.
- Det finns ju, jag har själv varit med och påverkat skrivningarna i de nationella riktlinjerna. Men problemet är ju att väldigt mycket av den hjälp man behöver är kommunen ansvarig för och de är kanske inte lika engagerade i strokeriktlinjerna. När det gäller lagstiftning finns det sedan 2009 en ny paragraf i socialtjänstlagen som innebär en skyldighet för kommunerna att erbjuda stöd till personer som vårdar närstående. Socialtjänstlagen är en lag av ramkaraktär och det är upp till respektive kommun att omsätta den här lagstiftningen vilket bidrar till att det ser så väldigt olika ut i olika delar av landet. Vi har ju 290 kommuner i landet – små och stora, glesbygd och storstad.
- Mången anhörig säger att livet blir sig aldrig likt och där ligger den stora utmaningen. Hur kan man hantera den nya situationen. Vi är olika rustade för att hantera sådana här nya situationer vare sig man kallar dem kriser eller livsomställningar.
- Det är en omställningsprocess och hur väl man tar sig igenom den är inte lätt att förutse. Men att landa på fötterna blir lättare om man får hjälp och blir lotsad igenom.
- Någon har sagt att man lär sig aldrig så mycket som att lyssna på hur andra människor har tacklat samma problem som man själv har.

Text: Ronald Rosengren

Studiematerial

Boken Anhörig i nöd och lust finns att beställa från Stroke Riksförbundet.

Anhöriggruppen inom förbundet har dessutom arbetat fram ett material så att man kan använda boken som underlag för en studiecirkel. Det materialet går också att beställa från förbundet.